

HISTORISCHE VAARDIGHEDEN

CONTINUÏTEIT EN VERANDERING HERKENNEN

Met het begin van de Tweede Wereldoorlog slaagden de Duitsers er betrekkelijk makkelijk in om Nederland in 1940 te bezetten. Met deze nederlaag verloor Nederland ook haar macht over haar kolonie Nederlands-Indië. Net zoals Duitsland van Europa een groot Derde Rijk wilde maken, wilde Japan van Azië een groot Aziatisch Rijk opzetten. Nederlands-Indië moest hier een belangrijke rol in spelen. Met de overname van de Nederlandse kolonie door Japan vond er zowel continuïteit als verandering plaats.

Lees de bronnen en geef per bron aan:

- of er in de bron sprake is van continuïteit of verandering en;
- wat er dan hetzelfde bleef of veranderde.

bron 1 - de nationalist M. Amir blikt in 1946 terug op de Japanse inval in 1942:

‘Al verder en verder dreef de bevolking van het westen af, de Hollanders leden groot prestigeverlies toen ze moesten capituleren en de Japanse legers maakten een indruk van onoverwinnelijkheid. Daar was zo weinig tegenover te stellen door de Hollanders. Was er haat tegen de Hollanders en Japanners? Nee, er was haat tegenover het imperialisme, men droomde van onafhankelijkheid.’

bron 2 - een jonge Indonesiër zei in 1946 tegen een journalist van *Het Parool*:

‘De Japanners bemoeiden zich veel minder met de dagelijkse gang van zaken dan de Hollanders. Zij interesseerden zich alleen voor de opbrengst van onze arbeid. Voor het overige lieten ze ons in bestuur en bedrijfsleven meestal onze gang gaan. Zij hebben ons in feite gedwongen zelf een veel grotere verantwoordelijkheid te nemen, dan de Hollanders ons ooit gegund hebben.’

bron 3 - de Indische Nederlanders meneer en mevrouw Kaper blikten na de oorlog terug:

Meneer Kaper: ‘Alle Nederlandse scholen werden in 1942 gesloten, toen de Japanners Indië binnenvielen. Wij konden ook niet meer naar school, want op de Indonesische school werden wij niet toegelaten.’ Mevrouw Kaper: ‘Alle Nederlanders werden in interneringskampen gestopt. Wij hadden het geluk dat wij bij Indonesiërs kamers kregen. Mijn vader heeft wel in een kamp gezeten. Hij werkte bij de spoorwegen en hij kreeg in het begin van de bezetting een band met een rode bol om zijn arm. Eerst moest hij een Indonesiër opleiden, pas daarna werd hij naar een kamp gebracht.’

bron 4 - een Indonesische onderwijzer over de Japanse bezetting:

‘Ik deed braaf mee aan ‘saikere kita ni muke’, het maken van een diepe buiging naar het noorden, en net als mijn collega’s deed ik ook verder gehoorzaam alles wat me werd bevolen. Dus elke ochtend ook de lichaamsoefening, samen met de leerlingen. [...] Met onmiddellijke ingang moesten we onze lessen in het Indonesisch geven; de Hollandstalige lesboeken moesten worden weggegooid en daarvoor kwamen Indonesische boeken in de plaats. Wij onderwijzers kenden wel Maleis, maar we hadden het slechts zelden gebruikt in het dagelijks leven, laat staan voor de klas.’

bron 5 - Soekarno schreef in zijn biografie:

‘Op 17 maart ging ik naar het Japanse hoofdkwartier op Sumatra. Temidden van de prachtige vaderlandse natuur, heb ik voor het eerst van mijn leven in de spiegel van Azië gekeken. Op het hoofdkwartier zei men tegen mij: ‘Gij als partiot (vaderlandslievende strijder) hebt het volk lief; gij verlangt natuurlijk naar een vrij Indonesië maar beseft ge wel dat het vrije Indonesië alleen tot stand kan komen in samenwerking met Japan?’ Lof zij Allah. Hij wees me de weg. Daar op Sumatra zei ik: ‘Ja dat beseft ik. Het vrije Indonesië kan slechts tot stand komen in samenwerking met Japan.’
